

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย
สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานธุรการและงานวิชาการของศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานธุรการและงานวิชาการของศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท จำนวน 31 ศูนย์ ประกอบด้วย
  - 1.1 บุคลากรกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ ประธานกลุ่ม จำนวน 31 คน หัวหน้า
ศูนย์ยกเว้นหัวหน้าศูนย์ที่ทำหน้าที่ประธานกลุ่ม จำนวน 14 คน ครูวิชาการประจำศูนย์ที่ทำหน้าที่
เลขานุการ จำนวน 31 คน ครูวิชาการกลุ่ม ศูนย์ละ 6 คน จำนวน 186 คน รวมทั้งสิ้น
262 คน
  - 1.2 เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
  - 2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ฉบับ
ฉบับที่ 1 สำหรับประธานกลุ่มและหัวหน้าศูนย์ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
- ตอนที่ 3 การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
- ตอนที่ 4 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

ฉบับที่ 2 สำหรับครูวิชาการประจำศูนย์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
- ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

2.2 แบบสอบถาม สำหรับครูวิชาการกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
- ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

2.3 แบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้วิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี ปฏิทินการปฏิบัติงาน ทะเบียนสื่อเอกสารประชาสัมพันธ์ บันทึกสถิติการให้บริการ คำสั่งของกลุ่มโรงเรียน บันทึกการประชุมคณะกรรมการกลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสารด้วยตนเอง โดยทางราชการออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือไปยังผู้ให้ข้อมูลและแบบสอบถาม ได้รับความร่วมมือจากหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบงานวิจัยประเมินผลและบริการ ช่วยส่งและรวบรวมแบบสอบถามให้แก่ผู้วิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Sciences - X) ที่สถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำมาจัดหมวดหมู่ตามภารกิจ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อาชวราชการ 11-20 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี และส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับประกาศเกียรติคุณ ในจำนวนผู้ได้รับประกาศเกียรติคุณเป็นครูวิชาการกลุ่มมากที่สุด ส่วนประสบการณ์อบรมสัมมนา/ดูงาน ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับ จากจำนวนที่เคยอบรมสัมมนา/ดูงานเป็นประธานกลุ่มหัวหน้าศูนย์มากที่สุด รองลงมาคือ ครูวิชาการประจำศูนย์ ด้านความสามารถพิเศษของคณะทำงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่มีความสามารถพิเศษหลายด้าน ได้แก่ การผลิตสื่อการสอน พิมพ์คัด การวัดและประเมินผล การทำหน้าที่ในการสอนของครูวิชาการกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นและสอนบางกลุ่มประสบการณ์ จำนวนคาบเวลาสอน 61-75 คาบ/สัปดาห์

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่มีจำนวนโรงเรียนภายในกลุ่ม 7-8 โรงเรียน ประเภทและสภาพของเส้นทางคมนาคมระหว่างศูนย์วิชาการกลุ่มกับโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นถนนราดยางค่อด้วยถนน รพช. ใช้การได้ดีทุกฤดูกาลระยะทางเฉลี่ยระหว่างศูนย์วิชาการกลุ่มกับโรงเรียนภายในกลุ่ม ประมาณ 1-5 กิโลเมตร และระหว่างศูนย์วิชาการกลุ่มกับ สปอ. ประมาณ 1-10 กิโลเมตร โรงเรียนภายในกลุ่มส่วนใหญ่มีไฟฟ้าใช้ครบทุกโรง

วิธีการคัดเลือกครูวิชาการประจำศูนย์ ครูวิชาการกลุ่ม ส่วนใหญ่ใช้วิธีคณะกรรมการกลุ่มเสนอชื่อ และการแต่งตั้งบุคลากรเพิ่มเติมเป็นคณะทำงานศูนย์วิชาการ ส่วนใหญ่พิจารณาจากผู้ที่มีความสามารถทางศิลปะ

สภาพของห้องศูนย์วิชาการกลุ่มส่วนใหญ่เป็นห้องเฉพาะ ส่วนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อที่ศูนย์วิชาการกลุ่มได้จากโรงเรียนแบ่งมาให้ผลิตสื่อ ในปีงบประมาณ 2533 มีจำนวนโรงเรียนให้งบประมาณมากที่สุด รองลงมาปีงบประมาณ 2534 และปีงบประมาณ 2535 มีน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

1. งานธุรการ

1.1 การปฏิบัติงานเลขานุการของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน

การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีการกำหนดไว้ โดยคณะกรรมการกลุ่ม เรื่องที่นำมากำหนด คือ การจัดทำหนังสือเชิญประชุม การจัดทำระเบียบวาระ เอกสารและข้อมูลต่าง ๆ การจัดสถานที่และอุปกรณ์ การบันทึกการประชุม การทำรายงานการประชุม การปฏิบัติตามมติที่ประชุม การติดตามและประสานงาน การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ศูนย์วิชาการกลุ่มได้ปฏิบัติตามรายการที่กำหนด ในการกำกับติดตามผลประเมินผลส่วนใหญ่กำกับติดตามโดยประธานกลุ่มและหัวหน้าศูนย์

ปัญหาในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดระบบการติดตามงาน รองลงมาได้แก่ คณะทำงานมีงานมากทำให้จัดทำหนังสือล่าช้า การไม่ได้จัดส่งระเบียบวาระและเอกสารข้อมูลการประชุมล่วงหน้า การขาดความร่วมมือในการดำเนินงาน และคณะทำงานขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน วิธีแก้ไขปัญหาคำแนะนำการไปแล้ว คือ ประธานกลุ่ม หัวหน้าศูนย์ติดตามและช่วยปฏิบัติงาน การลดคาบเวลาสอนของครู วิชาการประจำศูนย์ให้น้อยลง และการนำแจ้งในที่ประชุมคณะกรรมการกลุ่มเพื่อขอความร่วมมือ สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ ประธานกลุ่ม หัวหน้าศูนย์ไม่ได้ให้ความสำคัญของงานศูนย์วิชาการกลุ่ม ตลอดจนประธานกลุ่มไม่มีอำนาจในการให้คณบดีให้โทษต่อคณะครูในกลุ่ม บางครั้งจึงไม่ได้รับความร่วมมือ

1.2 การปฏิบัติงานสารบรรณกลุ่มโรงเรียน

การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีการกำหนดไว้ โดยคณะกรรมการกลุ่ม เรื่องที่นำมากำหนด คือ การจัดทำหนังสือราชการของกลุ่มโรงเรียน การรับ-ส่งหนังสือราชการ การเก็บรักษา/การใช้ประโยชน์จากหนังสือราชการและการทำลายเอกสาร ซึ่งศูนย์วิชาการกลุ่มส่วนใหญ่ได้มีการปฏิบัติในทุกรายการ ยกเว้นการทำลายเอกสาร มีการปฏิบัติน้อยมาก ในการกำกับติดตามและประเมินผลส่วนใหญ่ประธานกลุ่มติดตามงานเอง โดยการสอบถามด้วยวาจามากที่สุด

ปัญหาการปฏิบัติงาน ศูนย์วิชาการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ คณะทำงานขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และขาดระบบการรับ-ส่งลงทะเบียงน วิธีแก้ไขปัญหาที่ดำเนินการไปแล้วโดยประธานกลุ่มจัดหาตำรา เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับงานสารบรรณให้ครูวิชาการประจำศูนย์ ได้ศึกษา และพาไปดูงานศูนย์วิชาการกลุ่มที่คึกคักในจังหวัดอื่น ตลอดจนช่วยในการปฏิบัติงาน เป็นการแบ่งเบาภาระของครูวิชาการประจำศูนย์ สาเหตุที่ยังไว้ได้แก้ไข คือ คณะกรรมการกลุ่มไม่ได้ให้ความสนใจ ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม และขาดครุภัณฑ์สำหรับการจัดเก็บเอกสาร

1.3 การปฏิบัติงานการเงินและพัสดุ

การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีการกำหนดไว้ โดยคณะกรรมการกลุ่ม เรื่องที่นำมากำหนด คือ การจัดทำรายงาน/โครงการ หรือกิจกรรม ในการใช้จ่ายงบประมาณจะต้องเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรม การจัดทำทะเบียนคุมงบประมาณ และการจัดทำทะเบียนวัสดุ หนังสือและสิ่งพิมพ์ ซึ่งศูนย์วิชาการกลุ่มทุกศูนย์ได้ปฏิบัติ โดยการจัดทำทะเบียนวัสดุ ครุภัณฑ์ หนังสือและสิ่งพิมพ์ ตามแนวปฏิบัติที่ระเบียบกำหนดมากที่สุด และรายการอื่น ๆ ส่วนใหญ่ก็ได้มีการปฏิบัติเช่นกัน ในการกำกับติดตามส่วนใหญ่เป็นประธานกลุ่ม โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่พัสดุ คณะกรรมการจัดซื้อ คณะกรรมการตรวจรับ มากที่สุด

ปัญหาการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การเบิกจ่ายงบประมาณ รองลงมาได้แก่ คณะทำงานขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานและการขาดความร่วมมือ วิธีแก้ไขปัญหาที่ดำเนินการไปแล้ว คือ ใช้วิธีจัดหาเอกสาร หนังสือ คุมมือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการเงินและพัสดุให้ศึกษา และขอความร่วมมือจากโรงเรียนช่วยจัดหาวัสดุ หรือจัดสรรเงินค่าวัสดุให้มากยิ่งขึ้น สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ ความขัดแย้งระหว่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2521 กับระเบียบกลุ่มโรงเรียน และการให้อำนาจในการบริหารงานของประธานกลุ่ม

1.4 การจัดทำแนวทางและประสานงานการจัดกิจกรรมของโรงเรียนภายในกลุ่ม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดคนโอบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงาน ส่วนใหญ่กำหนดไว้โดย คณะกรรมการกลุ่ม สิ่งที่น่ามากำหนดคือ การวางแผนงาน/โครงการ การกำหนดแนวทาง ประสานกิจกรรม การมอบหมายงานให้ครูวิชาการประจำศูนย์และครูวิชาการกลุ่มปฏิบัติ สำหรับการปฏิบัติส่วนใหญ่ได้มีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ ในการกำกับติดตามและประเมินผลส่วนใหญ่ กำกับติดตามโดยประธานกลุ่ม

ปัญหาในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ ขาดการกำหนดแนวทางประสานงานร่วมกัน และขาด การศึกษาแผนงาน/โครงการของโรงเรียน วิสัยทัศน์ที่ดำเนินการไปแล้ว ประธานกลุ่มขอความร่วมมือจากคณะกรรมการกลุ่มช่วยส่งแผนปฏิบัติการของโรงเรียนมาให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาแผนงาน/โครงการของโรงเรียน สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข บางโรงเรียนไม่มีแผนปฏิบัติการ ครูวิชาการประจำศูนย์มีงานประจำมากอยู่แล้วจึงไม่มีเวลาทำหน้าที่ ประสานงาน

2. งานวิชาการ

2.1 การจัดทำสถิติข้อมูลที่จำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การกำหนดคนโอบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่ ไม่ได้กำหนดไว้ ผู้กำหนดคนโอบายโดยมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม เรื่องที่น่ามากำหนด คือ การรวบรวมและการนำเสนอข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ การผ่านจุดประสงค์ และสื่อการเรียนการสอน ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีการรวบรวมข้อมูล การนำเสนอข้อมูลในรูปสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรวบรวมข้อมูลการผ่านจุดประสงค์ สำหรับการนำเสนอข้อมูลการผ่านจุดประสงค์ การรวบรวม ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสื่อการเรียนมีการปฏิบัติน้อยมาก และครูวิชาการกลุ่มเพียง ส่วนน้อยที่ร่วมในการรวบรวม การตรวจสอบ การวิเคราะห์ การนำเสนอข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน การผ่านจุดประสงค์และสื่อการสอน การกำกับติดตามและประเมินผลส่วนใหญ่ ใช้วิธีครูวิชาการประจำศูนย์นำไปแก้ไขที่โรงเรียนและสอบถามทางวิทยุสื่อสาร และผู้กำกับ ติดตามส่วนใหญ่เป็นประธานกลุ่ม

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การเก็บข้อมูลจากโรงเรียนล่าช้า รองลงมา ได้แก่ คณะทำงานขาดความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล ข้อมูลที่เก็บมาคลาดเคลื่อนไม่เป็นปัจจุบันและขาดบุคลากรในการดำเนินงาน วิธีแก้ไขที่ดำเนินการไปแล้ว ใช้การกำหนดเวลาเวลาก่อนวันส่งจริง 2 วัน ครูวิชาการประจำศูนย์นำไปให้แก้ไขที่โรงเรียน และใช้วิทยุสื่อสาร สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ บางโรงเรียนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ขาดการเอาใจใส่ในทิศติดตามผลจากผู้ที่เกี่ยวข้องและหน่วยเหนือไม่ได้แก้ไขด้านบุคลากรให้อย่างจริงจัง

2.2 การวางแผนการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ส่วนใหญ่มีการกำหนดไว้ หลักที่ใช้กำหนดคำนึงถึง สภาพความต้องการของกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนภายในกลุ่ม นโยบายของสปอ. สปจ. สปช. ผู้กำหนดส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม และส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ โดยมีการตั้งคณะทำงานจัดทำแผนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การนำข้อมูลและสถิติมาวิเคราะห์การกำหนดปัญหา แนวทางแก้ไขนโยบาย การจัดทำแผนปฏิบัติการเป็นรูปเล่มและการเผยแพร่ให้โรงเรียนภายในกลุ่มและผู้เกี่ยวข้องทราบ สำหรับคณะทำงานส่วนใหญ่ประกอบไปด้วย คณะกรรมการกลุ่ม คณะทำงานศูนย์วิชาการ และคณะทำงานเฉพาะกิจ ส่วนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์วิชาการกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นโครงการเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด โครงการเกี่ยวกับการผลิตสื่อและโครงการที่ครอบคลุมทุกกลุ่มประสบการณ์น้อย การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่จำแนกเป็นรายเดือนระบุเป็นโครงการ กิจกรรม เวลา ผู้ปฏิบัติและการนำเสนอในรูปแบบภูมิทัศน์ผนัง ครูวิชาการกลุ่มส่วนใหญ่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานในการจัดทำแผน โดยร่วมพิจารณาและแสดงความคิดเห็นในโครงการต่าง ๆ มากที่สุด ส่วนการเสนอโครงการที่รับผิดชอบ การจัดพิมพ์ต้นฉบับ และการจัดทำรูปเล่มมีน้อย การไปร่วมปฏิบัติงานในการวางแผนส่วนใหญ่ใช้วิธีมอบหมายงานไว้ให้นักเรียนทำ รองลงมาได้แก่ ให้ครูท่านอื่นสอนแทนตามบันทึกการสอน และเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนการสอน ครูวิชาการกลุ่มส่วนใหญ่ใช้วิธีไปร่วมกันทำในวันหยุด การกำกับติดตามและประเมินผล ใช้วิธีแจ้งแผนงาน/โครงการให้ทราบในที่ประชุมเพื่อขอความร่วมมือ และสอบถามความก้าวหน้าแผนงาน/โครงการในที่ประชุมคณะกรรมการกลุ่มมากที่สุด ผู้กำกับติดตามส่วนใหญ่เป็นประธานกลุ่ม

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการบริหารและคณะทำงานไม่ได้วางแผนร่วมกัน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำแผนมีไม่เพียงพอ วิธีแก้ไขปัญหาค่าเนิ่นการไปแล้ว ใช้วิธีประชุมชี้แจงขอความร่วมมือในที่ประชุมคณะกรรมการกลุ่มแต่งตั้งคณะทำงาน และจัดหาเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับการจัดทำแผนและขอวัสดุจากโรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่มเพิ่มเติม สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ ประธานกลุ่มขาดอำนาจในการบริหารไม่สามารถให้ครูให้โทษแก่คณะครูในกลุ่ม กระทำได้เพียงการขอร้อง บางครั้งก็ไม่ได้รับความร่วมมือ และคณะกรรมการกลุ่มบางกลุ่มไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผน

2.3 การจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

การกำหนดคนโอบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดไว้ ผู้กำหนดส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าศูนย์ ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเพิ่มปริมาณสื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติโดยการผลิตขึ้นเองจากคณะทำงานศูนย์วิชาการ ส่วนที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ มีน้อย สูงสุดคือได้จากวัด ในการซื้อสื่อการเรียนการสอนได้จากเงินโครงการ ศพศ. เป็นส่วนใหญ่ ศูนย์วิชาการกลุ่มใช้หลักในการผลิตสื่อทุกรายการ แต่ที่ใช้มากที่สุดคือ ความแข็งแรงทนทานและความสะดวกของผู้ใช้ กระบวนการผลิตสื่อที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การสำรวจสภาพความต้องการของครูภายในกลุ่ม รองลงมาคือ การวางแผนการผลิตและผลิตสื่อต้นแบบ ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การประเมินคุณภาพของสื่อต้นแบบและการปรับปรุงแก้ไข ส่วนกระบวนการพัฒนาสื่อมีการปฏิบัติน้อยมาก ครูวิชาการกลุ่มไปร่วมผลิตสื่อโดยทราบจากคำสั่งของกลุ่มโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ จากผู้บริหารแจ้งให้ทราบ การใช้วัสดุท้องถิ่นและวัสดุเหลือใช้ ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ วิธีการผลิตสื่อให้มีคุณภาพและน่าสนใจ ใช้ผู้ที่มีความสามารถทางศิลปะเข้าช่วย รองลงมาคือ ค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือ ตำรา คู่มือการผลิตสื่อ จำนวนสื่อที่ผลิตส่วนใหญ่ 1-4 รายการ ส่วนการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนการสอนมีน้อยมาก และประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมากที่สุด การส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะทำงานมาผลิตสื่อตามปฏิทิน ใช้วิธีการจัดหาอาหารและน้ำดื่มในขณะที่มาปฏิบัติงานให้มากที่สุด และส่งเสริมพัฒนาคณะทำงานศูนย์วิชาการ โดยการจัดหาหนังสือ ตำราเอกสารต่าง ๆ ให้ศึกษา

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ คณะทำงานมีงานสอนประจำ มีเวลาในการผลิตสื่อร่วมกันน้อย รองลงมาได้แก่ ขาดสื่อต้นแบบที่ดีในการผลิต

ขาดผู้เชี่ยวชาญในการประเมินสื่อ ขาดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อ คณะทำงานขาดความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการผลิตสื่อต่าง ๆ คุณภาพของสื่อที่ผลิตขึ้นไม่ดีเท่าที่ควร ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนภายในกลุ่ม และ ปริมาณของสื่อไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ วิธีแก้ไขที่ดำเนินการไปแล้ว ใช้วิธี ให้นำกลับไปทำที่บ้าน และขอความร่วมมือให้ช่วยกันผลิตในวันหยุด จัดหาเอกสารคู่มือ จัดหาวัสดุในการผลิต และขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนให้เห็นความสำคัญของการผลิตสื่อ สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ ครูวิชาการกลุ่มมีงานสอนประจำมาก หาเวลามาร่วมในการจัดทำได้ยาก ขาดการนิเทศติดตามจากผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยเหนือไม่มีการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง และครูวิชาการประจำศูนย์มีงานสอนประจำไม่สามารถทำหน้าที่ประสานงานได้อย่างเต็มที่

2.4 การจัดระบบการเก็บ การใช้ และการบำรุงรักษาเครื่องมือสื่อการเรียนการสอน หนังสือและสิ่งพิมพ์

การกำหนดคนโอบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดไว้ ผู้กำหนดคนโอบายส่วนมากเป็นคณะทำงานศูนย์วิชาการ ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีการจัดเก็บเครื่องมือสื่อประเภทวัสดุ หนังสือและสิ่งพิมพ์ โดยการจัดทำทะเบียน การกำหนดเลขเรียกชื่อและเลขกำกับ การจัดแยกเก็บตามประเภท และการจัดให้สะดวกต่อการตรวจสอบ ในการปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือและสิ่งพิมพ์เฉพาะการจัดทำบัตรรายการมีการปฏิบัติน้อยมาก ครูวิชาการกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดเก็บเครื่องมือ และสื่อวัสดุ หนังสือและสิ่งพิมพ์น้อย ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการซ่อมแซมสื่อที่ชำรุด วัสดุที่ใช้เก็บอุปกรณ์ได้มาน้อย ส่วนใหญ่ได้จากทางราชการแจกให้

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขั้ววางและตู้เก็บอุปกรณ์ไม่เพียงพอ รองลงมาได้แก่ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการบำรุงรักษาเครื่องมือสื่อการเรียนการสอน หนังสือ และสิ่งพิมพ์ สถานที่คับแคบไม่เพียงพอ สถานที่ไม่เป็นเอกเทศ ไม่เป็นสัดส่วน คณะทำงานขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บ การใช้ การบำรุงรักษาเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน หนังสือและสิ่งพิมพ์ วิธีแก้ไขที่ดำเนินการไปแล้ว คือ ใช้วิธีจัดงานหาทุนและขอบริจาควัสดุโดยให้ภารโรงจัดทำร่วมกับคณะทำงานศูนย์วิชาการ ตลอดจนใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และศึกษาวิธีการจัดเก็บการใช้การบำรุงจากเอกสารคู่มือ สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ บุคลากรที่รับผิดชอบมีงานสอนประจำมาก ไม่มีเวลาให้กับงานของศูนย์วิชาการกลุ่มได้อย่างเต็มที่

2.5 การให้บริการเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน หนังสือและสิ่งพิมพ์

การกำหนดคนโอบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ส่วนใหญ่กำหนดไว้ ผู้กำหนดคนโอบาย ส่วนมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม ในการปฏิบัติงานการให้บริการ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน มีการเผยแพร่เกี่ยวกับการให้บริการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การจัดทำเอกสารแนะนำการใช้ ส่วนการนำเสนอเป็นแผนภูมิติดผนังมีการปฏิบัติน้อยมาก การจัดระบบการให้บริการส่วนใหญ่มีระบบการให้บริการ มีระบบการตรวจสอบ ส่วนการประเมินผลและการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้มาใช้บริการมีน้อย วิธีการให้บริการส่วนใหญ่มีเฉพาะที่ศูนย์วิชาการกลุ่ม และครูวิชาการกลุ่มมีความเป็นผู้นำการใช้บริการน้อย ในการกำกับติดตามและประเมินผล ส่วนใหญ่ให้รายงานผลการให้บริการในวันประชุมคณะกรรมการกลุ่มด้วยวาจา และมีการจัดทำสรุปผลการติดตามน้อยมาก

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ครูไม่ค่อยให้ความสนใจ และมาใช้บริการน้อย รองลงมาได้แก่ ขาดงบประมาณและพาหนะในการนำสื่ออุปกรณ์ไปให้บริการ ผู้บริหารโรงเรียนขาดการสนใจ สนับสนุนให้ครูมาใช้บริการ การซื้อ-ส่งสื่อไม่เป็นไปตามระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่วางไว้ และการคมนาคมระหว่างศูนย์วิชาการกลุ่มและโรงเรียนไม่สะดวก วิธีแก้ไขที่ดำเนินการไปแล้ว คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการกลุ่ม และการจัดสื่อให้เป็นระบบ สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ สื่อสัปดาห์ศูนย์บริการ ขาดงบประมาณในการซ่อมแซมมีจำกัด ครูวิชาการประจำศูนย์มีงานสอนประจำมากไม่มีเวลาออกไปให้บริการ และผู้บริหารโรงเรียนบางคนขาดความสนใจไม่เห็นคุณค่าของการใช้สื่อ ตลอดจนครูไม่ใช้สื่อเพราะผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามผลอย่างจริงจัง

2.6 การให้ความรู้ แนะนำ ส่งเสริมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

การกำหนดคนโอบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดไว้ และผู้ที่กำหนดส่วนมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ ในส่วนที่ปฏิบัติ ค่าเนินการเกี่ยวกับการให้ความรู้แนะนำเทคนิคการผลิตสื่อประเภทวัสดุ รองลงมาคือ การให้ความรู้ แนะนำเกี่ยวกับการใช้สื่อ ประเภทอุปกรณ์การส่งเสริมเกี่ยวกับการใช้สื่อประเภทวัสดุอุปกรณ์ และการให้ความรู้ แนะนำเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีที่ใช้ ส่วนใหญ่แนะนำระหว่างที่ครูมาใช้บริการ ด้านการส่งเสริมมีการดำเนินการน้อย ส่วนมาก

ใช้วิธีการสาธิตด้านการมีส่วนร่วมของครูวิชาการกลุ่ม ส่วนใหญ่ใช้วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นรายบุคคล รองลงมาคือ บริการให้ยืม ตำราเอกสาร ส่วนการประสานงานกับบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีน้อยมาก วิธีที่ใช้ส่วนมากเป็นการส่งหนังสือราชการขอความร่วมมือจากผู้บริหาร และใช้วิทยุสื่อสาร การกำกับติดตามและประเมินผลมีน้อย ส่วนมากใช้วิธีแต่งตั้งคณะทำงาน ขอความร่วมมือจากผู้บริหารและการกำหนดกิจกรรมผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน ผู้มีหน้าที่ติดตามส่วนมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ไม่ได้รับความสนใจจากครูในการนำความรู้ไปใช้ รองลงมาได้แก่งบประมาณในการจัดประชุมอบรมสัมมนา มีน้อย ครูให้การยอมรับวิทยากรจากศูนย์วิชาการกลุ่มน้อย ขาดงบประมาณในการจัดทำ เอกสารการให้ความรู้ และคณะทำงานขาดทักษะความรู้ประสบการณ์ในการผลิตสื่อ และการ ถ่ายทอดความรู้ วิธีแก้ไขปัญหาค่าเนิ่นการไปแล้วคือ เชิญชวนให้ผู้บริหารนิเทศติดตามผล การใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ การของบประมาณจากสวัสดิการกลุ่มและวัสดุเพิ่มเติมจากโรงเรียน สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไขคือ ครูไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อ และผู้บริหารโรงเรียนไม่ นิเทศติดตามผลการใช้สื่ออย่างจริงจังและสม่ำเสมอ ตลอดจนคณะครูไม่มีความศรัทธาในตัววิทยากรของศูนย์วิชาการกลุ่มเพราะผลงานไม่เป็นที่ประจักษ์

2.7 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดไว้ ผู้ที่กำหนด ส่วนมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ โดยการประชาสัมพันธ์ หลาย ๆ วิธีมากที่สุด รองลงมาได้แก่การประชาสัมพันธ์ก่อนการดำเนินงานทุกประเภท ส่วน การสร้างผลงานและนำไปเผยแพร่ การตั้งค่าขวัญในการสร้างจุดสนใจ การจัดทำแผน งานประชาสัมพันธ์ การศึกษาและเข้าใจความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง และการประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่องมีน้อย วิธีการประชาสัมพันธ์ใช้การแจ้งข่าวสารในที่ประชุมมากที่สุด รองลงมาคือ การบอกกล่าวแก่ครูระหว่างมาใช้บริการ ผู้ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการ กลุ่มและคณะทำงานศูนย์วิชาการ ครูวิชาการกลุ่มส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ โดยใช้วิธีการแจ้งข่าวสารในที่ประชุมและสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ ส่วนในการจัดทำเอกสารมี ส่วนร่วมน้อย สำหรับการร่วมในการจัดกิจกรรมพิเศษของศูนย์วิชาการกลุ่ม ได้เข้าร่วมเกี่ยวกับการ ประกวดและการแข่งขันมากที่สุด ในการกำกับติดตามและประเมินผลมีน้อย ส่วนที่มีการ

ติดตามกำกับใช้วิธีสั่งการด้วยวาจาและติดตามจากการจัดทำเอกสารมากที่สุด ผู้ที่ติดตามส่วนมากเป็นคณะทำงานศูนย์วิชาการ

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่องและทั่วถึง รองลงมาได้แก่ ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ และการได้รับความร่วมมือประชาสัมพันธ์จากคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนน้อย คณะทำงานขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์ วิธีแก้ไขปัญหาคำแนะนำการไปแล้ว คือ การชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการกลุ่มเพื่อขอความร่วมมือ การจัดทำเอกสารแผ่นพับ โดยไม่มีกำหนดแน่นอนซึ่งแล้วแต่สถานการณ์ สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ บุคลากรมีงานในภารกิจมาก ไม่มีเวลาจัดทำจึงไม่ได้ผลิตเอกสารตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.8 การให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนในด้านการผลิตเอกสาร ให้บริการเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์

การกำหนดคนโฮบาส วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ส่วนใหญ่กำหนดไว้ ผู้ที่กำหนดส่วนมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม หลักที่นำมากำหนด ได้แก่ การส่งเสริมงานวิชาการ รองลงมาคือเป็นศูนย์กลางการประสานงาน การช่วยเหลือตามความต้องการของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงาน โดยการจัดประชุมคณะกรรมการกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารด้านบริการและการนิเทศ และการจัดงานประเพณีของกลุ่ม ครูวิชาการกลุ่มมีส่วนร่วมกับศูนย์วิชาการกลุ่มในการจัดทำแบบทดสอบมากที่สุด ส่วนการจัดทำแบบทดสอบ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบบันทึกการสอน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ ทำแผนการสอน ตารางสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตารางอ่านคล่องเขียนคล่อง จัดทำคู่มือครูและแบบบันทึกจุดประสงค์ย่อยมีน้อย สำหรับการบริการของครูวิชาการกลุ่มให้แก่ครูในโรงเรียนเป็นการบริการทางด้านสื่อการสอนและเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านการเป็นคณะกรรมการกิจกรรมทางวิชาการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการประกวดลายมือมากที่สุด รองลงมาคือ เป็นการจัดนิทรรศการวันสำคัญ การกำกับติดตามและประเมินผลใช้วิธีชี้แจงให้ทราบในที่ประชุมคณะกรรมการกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือ มอบให้หัวหน้าศูนย์ดูแล ผู้ที่มีหน้าที่ติดตามส่วนมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนและศูนย์วิชาการกลุ่ม รองลงมาได้แก่ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ วิธีแก้ไขที่ดำเนินการไปแล้ว คือ ชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการกลุ่ม และขอวัสดุเพิ่มเติมจาก

โรงเรียน สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ ผู้บริหารโรงเรียนบางคนไม่ให้ความสนใจ บุคลากรที่เกี่ยวข้องจากหน่วยเหนือไม่ได้เอาใจใส่ที่จะแก้ไขปัญหาให้เท่าที่ควร ตลอดจนงบประมาณในการซ่อมแซมมีจำกัด

2.9 การประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

การกำหนดคนโอบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดไว้ ส่วนที่กำหนดไว้ ผู้กำหนดคือ คณะกรรมการกลุ่ม และส่วนใหญ่ศูนย์วิชาการกลุ่มไม่มีการปฏิบัติ ศูนย์ที่ปฏิบัติ ทำการประเมินโดยคณะกรรมการกลุ่มมากที่สุด และครูวิชาการกลุ่มมีส่วนร่วมในการประเมินน้อย ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องส่วนมากเป็นคณะผู้ประเมิน รองลงมาคือ การรวบรวมข้อมูลและสรุปผล

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ คณะกรรมการบริหารไม่นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่ รองลงมาได้แก่การรายงานผลไม่ได้รับการจัดทำอย่างต่อเนื่อง และขาดเครื่องมือประเมินผล วิธีการแก้ไขที่ดำเนินการไปแล้ว คือ นำแจ้งในที่ประชุมคณะกรรมการกลุ่ม และโดยการสอบถามด้วยวาจา สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ คณะกรรมการกลุ่มไม่เห็นความสำคัญและขาดการนิเทศติดตามกำกับจากหน่วยเหนือ

2.10 การจัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการศึกษา

การกำหนดคนโอบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดไว้ ผู้กำหนดส่วนมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม ในการปฏิบัติส่วนใหญ่มีการปฏิบัติโดยดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา ตามแผนที่วางไว้มากที่สุด รองลงมาคือ การศึกษาข้อมูลสถิติเพื่อการจัดการเรียนการสอนการนำข้อมูลที่ได้จัดทำแผนงาน/โครงการ สำรวจหรือสอบถามความต้องการของครูภายในกลุ่ม ส่วนการประเมินผลการประชุม การสัมมนามีการปฏิบัติน้อยมาก ผู้ร่วมจัดส่วนมากเป็นคณะทำงานศูนย์วิชาการ ครูวิชาการกลุ่มมีเพียงส่วนน้อยที่เคยเป็นวิทยากร โดยเป็นวิทยากรให้การอบรมครูสอนคณิตศาสตร์มากที่สุด ในการสนับสนุนและการกำกับติดตามประเมินผล ใช้วิธีจัดหาอาหารกลางวัน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรมให้ ส่วนการกำกับ ติดตาม ใช้วิธี ประธานกลุ่มและหัวหน้าศูนย์สอบถามด้วยวาจากับผู้รับผิดชอบโครงการ การนำมาแจ้งที่

ประชุมคณะกรรมการกลุ่ม และการออกคำสั่งแต่งตั้ง ส่วนผู้กำกับติดตามเป็นคณะกรรมการกลุ่มที่ได้รับผิดชอบโครงการเป็นส่วนใหญ่

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดการติดตาม ประเมินผล รองลงมาได้แก่ ขาดงบประมาณในการจัด ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และคณะทำงานขาดความรู้ ความสามารถในการจัดประชุม อบรม สัมมนา วิชั้แก้ไขที่ดำเนินการไปแล้ว คือ ประชาชนกลุ่มสอบถามการดำเนินงานจากคณะทำงานด้วยวาจา และโดยการขอความร่วมมือจากคณะกรรมการกลุ่มและคณะทำงาน สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไขคือ คณะกรรมการกลุ่มละเลยและไม่สนใจที่จะดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ขาดการนิเทศกำกับติดตามจากหน่วยเหนือ และครูวิชาการประจำศูนย์บางคนไม่มีความรู้ความสามารถที่จะจัดประชุมอบรมสัมมนาได้

2.11 การปฏิบัติงานวิชาการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกลุ่มมอบหมาย

การกำหนดคนโฮบยาช วัตถุประสงค์ เป้าหมายศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดไว้ ผู้ที่กำหนดส่วนมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มักมีการปฏิบัติ โดยการจัดนิทรรศการแสดงผลงานวิชาการของโรงเรียนภายในกลุ่มมากที่สุด ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น การสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประสานงานท้องถิ่น มีการปฏิบัติน้อยมาก ผู้ร่วมดำเนินการส่วนใหญ่เป็นคณะทำงานศูนย์วิชาการ รองลงมา คือ คณะทำงานเฉพาะกิจ การกำกับติดตามและประเมินผล ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการ โดยมากใช้วิธีแจ้งในที่ประชุม คณะกรรมการกลุ่ม และประชาชนกลุ่มสอบถามด้วยวาจาจากผู้รับผิดชอบงาน ผู้กำกับติดตามส่วนมากเป็นคณะกรรมการกลุ่ม

ปัญหาการดำเนินงาน ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ คณะทำงานขาดความรู้ความสามารถ วิชั้แก้ไข ปัญหาที่ดำเนินการไปแล้ว คือ ประชาชนกลุ่มขอความร่วมมือจากคณะกรรมการกลุ่ม และแต่งตั้งคณะทำงานเพิ่มเติม สาเหตุที่ยังไม่ได้แก้ไข คือ ประชาชนกลุ่มไม่มีอำนาจในการบริหารที่จะให้ครูให้โทษแก่ข้าราชการครูภายในกลุ่มได้ บางครั้งจึงไม่ได้รับความร่วมมือ และคณะทำงานศูนย์วิชาการกลุ่มละเลยเห็นความสำคัญของการพัฒนางานวิชาการน้อย

การวิเคราะห์เอกสาร

1. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยจัดทำเป็นรูปเล่ม และส่วนใหญ่มีโครงการเกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนการสอน สำหรับโครงการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำ ทุกศูนย์ที่มีการแต่งตั้งคณะผู้จัดทำแผนจะประกอบไปด้วยคณะกรรมการกลุ่ม คณะทำงานศูนย์วิชาการ และคณะทำงานจัดทำแผน แผนงาน/โครงการที่วางไว้เมื่อจำแนกตามลักษณะชื่อโครงการ ส่วนใหญ่เป็นโครงการแข่งขันกีฬา-กรีฑานักเรียน โครงการทัศนศึกษาของครู หากจำแนกแผนงานโครงการตามภารกิจแล้ว ส่วนมากจะมีการจัดทำแผนงาน/โครงการในภารกิจที่ 8 คือการให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน ด้านการผลิตเอกสาร ให้บริการเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์

2. การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของปฏิทินการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่กำหนดกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติไว้ครอบคลุมแผนงาน/โครงการ กำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดชัดเจน และกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน ลักษณะของปฏิทินปฏิบัติงานส่วนใหญ่จำแนกเป็นรายเดือน และกำหนดระยะเวลาตลอดปีการศึกษา รูปแบบของการจัดทำ/นำเสนอปฏิทินปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่จัดทำเป็นแผนภูมิคิดหนึ่ง และกำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการ

3. การจัดทำทะเบียนสื่อ

การจัดทำทะเบียนสื่อของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำหมวดหมู่ประเภทหนังสือแบบอักษรย่อ ประเภทวัสดุจัดตามกลุ่มประสบการณ์ ประเภทเครื่องมือจัดแบบไม่แยกประเภท เก็บแบบเป็นหมวดเครื่องมือใช้สัญลักษณ์ ค. การลงทะเบียนใช้แบบของ สปช. และการจัดทำหลักฐานเพื่อให้บริการส่วนใหญ่ใช้ใบยืมสื่อ

4. รายการเอกสารประชาสัมพันธ์

รายการเอกสารประชาสัมพันธ์ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่จัดทำเอกสารแผ่นพับ ส่วนจุลสารและโปสเตอร์ไม่มีศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนใดจัดทำ

5. การบันทึกสถิติการให้บริการ

การบันทึกสถิติการให้บริการ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการสรุปสถิติเป็นรายเดือน รายภาคเรียนและเมื่อสิ้นปีการศึกษา ส่วนการสรุปเมื่อสิ้นปีงบประมาณไม่มีศูนย์ใดจัดทำและส่วนใหญ่ มีการบันทึกสถิติการให้บริการอุปกรณ์ วัสดุ เครื่องมือ หนังสือและสิ่งพิมพ์ และบริการให้ยืมได้ ตลอดทั้งวัน สามารถนำออกนอกสถานที่ได้โดยไม่จำกัดจำนวน ส่วนใหญ่มีกำหนดส่งคืนภายในระยะ 5 วัน หากเกิดการชำรุดเสียหายศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จะให้ยืมเป็นผู้รับผิดชอบ

6. การออกคำสั่งของกลุ่มโรงเรียน จำนวนตามภารกิจ

การออกคำสั่งของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในงานธุรการ ส่วนใหญ่ออกคำสั่งเกี่ยวกับการเงินและพัสดุ สำหรับงานวิชาการ ส่วนใหญ่ออกคำสั่งเกี่ยวกับการวางแผน การปฏิบัติงาน วิชาการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกลุ่มมอบหมาย และการจัดประชุม อบรม สัมมนา ส่วนการจัด เก็บ การใช้ การบำรุงรักษา การบริการเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอนหนังสือและสิ่งพิมพ์ การ ประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงาน ไม่มีศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนใดออกคำสั่ง

7. การบันทึกการประชุมคณะกรรมการกลุ่มจำนวนตามภารกิจ

การบันทึกการประชุมคณะกรรมการกลุ่มจำนวนตามภารกิจของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ในงานธุรการทุกศูนย์มีการบันทึกครบทุกภารกิจ สำหรับงานวิชาการส่วนใหญ่มีการบันทึกในภารกิจที่ เกี่ยวกับการจัดทำสถิติข้อมูล การวางแผน การให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงาน การจัด ประชุม อบรม สัมมนาและการปฏิบัติงานวิชาการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกลุ่มมอบหมาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง "การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชัยนาท" มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไม่ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดทำสถิติข้อมูล การจัดหา ผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การจัดระบบการเก็บ การใช้ การบำรุงสื่อ การให้ความรู้แนะนำส่งเสริมเทคนิคการผลิต การใช้ และเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์ การประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานวิชาการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมอบหมาย จากผลการวิจัยนี้แสดงว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของการทำงานที่ดี ดังที่มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายไว้ เช่น ประชุม รอดประเสริฐ (2528) อุกฤษ บัญประเสริฐ (2532) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530:ก) ซึ่งได้กล่าวไว้สอดคล้องกันกล่าวคือ นโยบายเป็นข้อกำหนดที่ชี้บอกทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานไปสู่ทิศทางเดียวกัน ซึ่งการกำหนดนโยบายนั้น ควรต้องพิจารณาว่าในแต่ละภารกิจจะกำหนดนโยบายกันอย่างไร ส่วนวัตถุประสงค์จะเป็นการบอกความต้องการอันหมายถึงผลงาน หรือสิ่งที่ได้จากการปฏิบัติโดยตรง ซึ่งในการตั้งวัตถุประสงค์จะต้องมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ และไม่สามารถตีความเป็นอย่างอื่นได้ และเป้าหมายที่กำหนดจะบ่งบอกถึงความคาดหวังอันแสดงผลถึงการทำงานในเชิงปริมาณและคุณภาพ หรือจะเป็นลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งมักจะต้องกำกับด้วยเวลา ในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงาน จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จากผลการวิจัยนี้แสดงว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ไม่ได้กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายไว้ ในการดำเนินงานตามภารกิจของงานวิชาการจำนวนหลายภารกิจ ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนทั้งสิ้น ในเมื่อศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไม่ได้กำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจไว้ แสดงว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนยังมีข้อบกพร่องและการทำงานนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะว่าปฏิบัติงานแบบไร้ทิศทาง ฉะนั้นในการพิจารณากำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ควรจะได้มีการกำหนด

ร่วมกันโดยคณะกรรมการกลุ่มหรือคณะทำงานที่กลุ่มแต่งตั้งขึ้นมาเป็นการเฉพาะ และควรจะต้องพิจารณาจากนโยบายของหน่วยเหนือลงมา ตั้งแต่ สปช. สปจ. สปอ. ความต้องการของกลุ่มโรงเรียน ความต้องการของโรงเรียนภายในกลุ่ม ตลอดจนความครอบคลุมในภารกิจ เพื่อที่ผู้ปฏิบัติงานหรือคณะทำงานของศูนย์วิชาการ หรือคณะครูภายในกลุ่มจะได้ปฏิบัติให้เกิดความสอดคล้องกันตามแนวทางที่กำหนดไว้ และควรจะนำเอานโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดขึ้นนั้น จัดพิมพ์ลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่มด้วย หรือจัดเป็นเอกสารแผ่นพับเผยแพร่ให้ คณะครูภายในกลุ่มโรงเรียนได้ทราบโดยทั่วถึงกัน

2. การวางแผนการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการนำเอาสถิติข้อมูลมาวิเคราะห์ กำหนดปัญหา แนวทางแก้ไข นโยบาย การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นรูปเล่ม และมีการเผยแพร่ให้โรงเรียนภายในกลุ่มทราบ และผลการวิจัยนี้ยังพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการจัดทำงาน/โครงการเกี่ยวกับการผลิตสื่อ และการจัดทำรูปเล่มของแผนปฏิบัติการยังขาดเนื้อหาสาระสำคัญ ไม่มีการบันทึกผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ และไม่ได้จัดทำรายงานแสดงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานเสนอต่อคณะกรรมการกลุ่ม สปอ. และ สปจ.ทราบ จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการดำเนินงาน ทั้งในส่วนที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับหลักการของกระบวนการวางแผน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ คือ อุกฤษ บัญประเสริฐ (2532) แบ่งขั้นตอนของกระบวนการวางแผนออกเป็น การเตรียมการสำหรับการวางแผน การพัฒนาแผนงานหรือการจัดทำแผนงานเพื่อเริ่มงาน การจัดทำแผนเพื่อปฏิบัติการ การบริหารแผนงานโครงการ ซึ่งเป็นการติดตามควบคุมกำกับและประเมินผล เพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติไปสู่จุดหมาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ ตลอดจนการทบทวน ปรับแผนหรือการจัดทำแผนใหม่ เอกชัย กิ่งสุพรรณ (2533) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนไว้ คือ การเตรียมการเป็นการเตรียมการก่อนการวางแผน การสร้างแผนเป็นการกำหนดแผนที่ต้องการขึ้นมาให้ชัดเจน การปฏิบัติตามแผนเป็นการนำแผนที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติ การประเมินผลแผนเป็นการปฏิบัติงานว่าได้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527:ก) ได้เสนอขั้นตอนการจัดทำแผนไว้ 2 ขั้นตอน คือ การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และการจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530:ข) ได้เสนอแนวทางไว้คือ การกำหนดแผนงาน

โครงการ การเขียนโครงการ การจัดทำแผนปฏิบัติการ ควรประกอบด้วยสาระต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันของกลุ่มโรงเรียน ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา ปัญหาและความต้องการในปัจจุบัน นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงานและรายละเอียดของโครงการ การปฏิบัติการตามแผนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับทรัพยากรที่จำเป็น การลงมือปฏิบัติมีการอำนาจการติดตามควบคุมและกำกับ การรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะกรรมการกลุ่ม และรายงานผลสัมฤทธิ์ของงาน/โครงการต่อคณะกรรมการกลุ่ม สปอ. สปจ. ความลำดับ จากผลการวิจัยเมื่อนำมาพิจารณาความสอดคล้องกับทัศนคติของนักวิชาการและแนวปฏิบัติที่ สปส. กำหนดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนแล้ว เป็นที่น่าสังเกตว่าการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนยังมีข้อบกพร่องในส่วนการจัดทำแผนปฏิบัติการเป็นรูปเล่ม ซึ่งตามหลักการของการทำแผนควรจะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันของกลุ่ม ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา ปัญหาและความต้องการในปัจจุบัน นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงานและแสดงรายละเอียดของงาน/โครงการ อีกส่วนหนึ่งที่ยังบกพร่องก็คือ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกผลการดำเนินงานตามแผนเป็นระยะ ๆ และไม่ได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอต่อคณะกรรมการกลุ่มทราบเป็นระยะ นับว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติในขั้นตอนที่สำคัญ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนน่าจะมีการรายงานความก้าวหน้าของงาน/โครงการ ว่ามีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่ ถ้ามีจะได้ร่วมมือกันแก้ไข หรืออีกนัยหนึ่งจะเป็นการรายงานผลสัมฤทธิ์ของงาน/โครงการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ในขั้นตอนของการประเมินงาน/โครงการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530:ข) ได้เสนอแนวทางไว้คือ ให้มีการประเมินก่อนการดำเนินการซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์งาน/โครงการในด้านความเหมาะสม ผลตอบแทนคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ และผลกระทบของโครงการต่อหน่วยงาน การประเมินระหว่างดำเนินการจะประเมินเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงาน/โครงการได้ดำเนินการไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ มีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และการประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานเป็นการประเมินผลรวมโดยสรุป คุณผลสัมฤทธิ์ของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทรัพยากรที่ใช้ ผลพลอยได้ ปัญหาอุปสรรค จุดดีเด่นของโครงการและปัจจัยที่ทำให้เกิดผลงานดีเด่นนั้น ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจึงต้องดำเนินการให้ครบทั้งกระบวนการเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานจะได้มีการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

3. การจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่เพิ่มปริมาณของสื่อการเรียนการสอนโดยการผลิตขึ้นเอง โดยส่วนใหญ่ผลิตปีละ 1-4 รายการเท่านั้น ส่วนการจัดหาจากแหล่งบริการอื่น ๆ เช่น หน่วยงานราชการในจังหวัด มูลนิธิ สมาคม มหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู หน่วยงานเอกชน วัดและผู้มีจิตศรัทธาซึ่งส่วนใหญ่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไม่ได้รับบริการ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนควรที่จะมีการประสานงานกับหน่วยงานทางราชการหรือสถาบันทางการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เช่น วิทยาลัยครูซึ่งเป็นแหล่งบริการในท้องถิ่นที่มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและอุปกรณ์สื่อต้นแบบใหม่ ๆ และน่าสนใจ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การผลิตสื่อการเรียนการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้นำวัสดุเหลือใช้มาผลิต ตลอดจนไม่ได้สำรวจสื่อการเรียนการสอน การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การทดลองใช้ การประเมินสื่อต้นแบบ การปรับปรุงแก้ไข การผลิตเพื่อนำไปใช้จริง สำหรับการพัฒนาและการประเมินผลสื่อ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ดำเนินการ จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ได้ให้คำแนะนำ นิเทศติดตามผล หรือขาดงบประมาณ หรือขาดบุคลากรในการผลิต ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนควรจะได้มีการดำเนินการผลิตสื่อตามกระบวนการและมีการวางแผนในการเก็บวัสดุเหลือใช้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการผลิตสื่อ ซึ่งจะประหยัดงบประมาณได้ส่วนหนึ่ง ดังที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) ได้เสนอระบบของการผลิตสื่อการเรียนไว้คือ ขึ้นใส่ข้อมูล ขึ้นผู้ผลิตต้องสำรวจปัญหา ความต้องการ ทักษะและวัตถุประสงค์ ขึ้นดำเนินการ มีการวางแผนและผลิตสื่อ ขึ้นผลลัพธ์ ผู้ผลิตต้องนำไปทดสอบประสิทธิภาพให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นำสื่อไปใช้ และประเมินผลการสอนเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

จากปัญหาการปฏิบัติงานการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับคณะทำงานมีงานสอนประจำมาก มีเวลาผลิตสื่อร่วมกันน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูวิชาการประจำศูนย์ และครูวิชาการกลุ่มมีภาระในงานสอนประจำมากอยู่แล้ว และต้องพยายามทำหน้าที่ในงานสอนอันเป็นภารกิจหลักที่จะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก ประกอบกับโรงเรียนประถมศึกษามีกำลังคนไม่มากนัก ครูคนหนึ่ง ๆ จะต้องปฏิบัติงานหลายหน้าที่ ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2523) ชี้ให้เห็นว่า ถ้าองค์กรไหนมีกำลังคนไม่พอกับงานคน ๆ หนึ่งต้องปฏิบัติงานหลายหน้าที่ ประสิทธิภาพของงานจะอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้มีขวัญและกำลังใจต่ำ ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จก็อยู่ในระดับต่ำด้วย

4. การให้บริการเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน หนังสือและสิ่งพิมพ์ จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำเอกสารการใช้และการนำเสนอเป็นแผนภูมิคิดค้น ไม่ได้มีการประมวลผลการให้บริการและกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีผู้มาใช้บริการมากขึ้น ส่วนการให้บริการสื่อส่วนใหญ่จัดให้มีเฉพาะที่ศูนย์ และครูวิชาการกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ได้สืบสื่อจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นประจำ เมื่อผลการวิจัยเป็นเช่นนี้แสดงว่าการให้บริการเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน หนังสือและสิ่งพิมพ์ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จ และมีจุดบกพร่อง เพราะว่าการบริการสื่อเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งของศูนย์วิชาการทุกระดับ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะต้องอำนวยความสะดวกในการค้นหาสื่อที่ต้องการ การลดเวลาให้น้อยที่สุดในขั้นตอนการรับบริการ ความไม่ยุ่งยากซับซ้อนในระเบียบปฏิบัติในการใช้บริการ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกันระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการบริการสื่อของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไว้ว่า รูปแบบการให้บริการสื่ออาจกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น บริการอยู่กับที่ หรือออกไปให้บริการ ควรจะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ควรมีการแนะนำสื่อใหม่ จัดตารางบริการสื่อบางประเภท สนับสนุนให้ครูใช้สื่อและผลิตสื่อเพิ่ม ติดต่อประสานงานกับแหล่งสื่อต่าง ๆ และจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อสรุปและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

ปัญหาในการให้บริการเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน หนังสือและสิ่งพิมพ์ จากผลการวิจัยพบว่า ครูไม่ค่อยให้ความสนใจและมาใช้บริการสื่อน้อย การขาดงบประมาณและพาหนะในการนำสื่อไปให้บริการ การพิมพ์-ส่งสื่อไม่ตรงตามระเบียบ ผู้บริหารโรงเรียนขาดการจูงใจและสนับสนุนให้ครูมาใช้บริการ และการคมนาคมระหว่างศูนย์วิชาการกลุ่มกับโรงเรียนไม่สะดวก จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนยังประสบปัญหาในการให้บริการสื่อแก่ครู ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จะต้องแก้ไขปรับปรุง จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรรถิ์ พงษ์วัฒนานนท์ (2529) คือ ครูผู้ใช้บริการยังไม่สนใจใช้บริการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ส่วนครูที่ใช้บริการก็ไม่ปฏิบัติตามระเบียบการให้บริการ และผลการวิจัยของ เทพา สำเริง (2531) พบว่า การให้บริการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนยังไม่ทั่วถึง และผลการวิจัยของ กำพล กระทบ (2531) พบว่า ขาดงบประมาณและพาหนะในการนำสื่อไปบริการตามโรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่ม

5. การจัดทำสถิติข้อมูลที่จำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำสถิติข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีการรวบรวมและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน และผลการวิจัยยังพบว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการรวบรวมและนำเสนอเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น ส่วนการรวบรวมและการนำเสนอข้อมูลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการจัดทำ ซึ่ง Burch and Others (อ้างถึงใน อารมย์ วงศ์บัณฑิต , 2533) ได้ให้ทัศนะของคุณสมบัติของสารสนเทศว่า ใช้ได้ง่าย-รวดเร็ว มีความครอบคลุม แม่นยำ เหมาะสมทันต่อเวลา ชัดเจน มีความยืดหยุ่นปรับได้หลายสถานการณ์ สามารถตรวจสอบได้ ไม่ล่าเอียง และได้จากสภาพปกติไม่ใช่ข่าวลือ ฉะนั้นการจัดทำสถิติข้อมูลของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนต้องจัดทำให้ครอบคลุมภารกิจ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้เสนอแนวทางในการจัดทำสถิติข้อมูลของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไว้ กล่าวคือ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะต้องจัดทำสถิติข้อมูลทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน โดยมีการรวบรวมและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แสดงเป็นผลรวมของกลุ่มและรายโรงเรียน จำแนกเป็นรายชั้นทุกชั้น ครบทุกกลุ่ม ประสิทธิภาพและนำเสนอเป็นแผนภูมิคิดหนึ่ง รวบรวมและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการผ่านจุดประสงค์ โดยจำแนกเป็นผลรวมของกลุ่มและรายโรงเรียนจำแนกเป็นรายชั้นทุกชั้นครบทุกกลุ่ม ประสิทธิภาพ ระบุเนื้อหาของจุดประสงค์ให้ชัดเจน และนำเสนอเป็นแผนภูมิคิดหนึ่ง ตลอดจนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนของทุกโรงเรียนภายในกลุ่ม จำแนกเป็นกลุ่ม ประสิทธิภาพ ระบุรายละเอียดที่เกี่ยวข้อกับชั้นและเนื้อหาที่สอน และสรุปรายชื่อสื่อที่ส่วนใหญ่ไม่นำเสนอเป็นแผนภูมิคิดหนึ่ง จากผลการวิจัยแสดงว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะต้องทำการปรับปรุงและแก้ไขเกี่ยวกับสถิติข้อมูลอีกหลายประการ

ปัญหาการปฏิบัติงานการจัดทำสถิติข้อมูลของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลล่าช้า ในการจัดทำข้อมูลของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จะเก็บข้อมูลตามแบบของ สปอ. สปจ. ซึ่งมีความต้องการเฉพาะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในระดับนั้น ๆ ทำให้ไม่ครอบคลุมความต้องการของข้อมูลในระดับกลุ่มโรงเรียน ดังเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอนซึ่งในระดับสูงต้องการเพียงข้อมูลทางด้านผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนเท่านั้น จึงทำให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอนไปด้วย ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนควรจัดทำข้อมูลเหล่านี้ให้เสร็จสิ้นในคราวเดียวกันตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียนของปีการศึกษาใหม่ โดยแต่งตั้งคณะทำงานที่รับผิดชอบงานข้อมูลในระดับโรงเรียนมาร่วมกันจัดทำ ซึ่งจะทำงานสถิติข้อมูลของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนสำเร็จลงได้ เพราะวาในปัจจุบันนี้มักจะมีการสำรวจข้อมูลกันในช่วงที่มีความต้องการ และก็สำรวจกันบ่อยครั้งและเกิดความซ้ำซ้อน ทำให้ผู้กรอกข้อมูลเกิดความเบื่อหน่ายอันอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ อารุง จันทวานิช (2529) ที่ว่า แต่ละหน่วยงานมักจะดำเนินการสำรวจข้อมูลในช่วงเวลาที่ตนต้องการโดยไม่มี การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ทำให้เกิดปัญหาผู้ให้ข้อมูลเบื่อหน่ายไม่อยากให้ความร่วมมือ

6. การประเมินผลและการรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ตั้งแต่การแต่งตั้งคณะผู้ประเมิน การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน การกำหนดข้อมูลและเกณฑ์ที่ใช้เปรียบเทียบ การกำหนดวิธีการเก็บและเครื่องมือที่ใช้ และการนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า ในเมื่อศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินและรายงานผลแล้วจะไม่มีข้อมูลหรือสารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน หรือสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการทำงานได้ ซึ่งแท้จริงแล้วการประเมินผลนั้นมีความสำคัญมาก ดังที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะทราบว่าจะงานนั้นได้ผลดีและผลเสียอย่างไร ได้ผลสัมฤทธิ์คุ้มค่าที่วางไว้หรือไม่ก็ต่อเมื่อได้กระทำการประเมินผล กระบวนการประเมินผลเป็นกระบวนการศึกษาที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะต้องนำมาใช้อยู่เสมอ ๆ ในการพิจารณาจุดมุ่งหมาย ทำความเข้าใจและพิจารณาผลของการดำเนินงาน ซึ่งจะ ทำให้เข้าใจถึงปัญหาของแผนการดำเนินงาน และปัญหาของแต่ละบุคคลดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญญา สาธร (2526) ได้กล่าวถึงกระบวนการประเมินผลว่า ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลให้แน่นอนว่าต้องการประเมินผลอะไรบ้าง การกำหนดหลักเกณฑ์ว่าจัดอย่างไรจึงจะดีมาก ดี หรือยังบกพร่อง การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และการแปลข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้

ปัญหาการปฏิบัติงานการประเมินและรายงานผลของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนางาน และการรายงานผลไม่ได้จัดทำอย่างต่อเนื่อง อันได้แก่ ไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานในทุกภาคเรียน ทุกสิ้นปีการศึกษา ไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และไม่ได้จัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการกลุ่ม สปอ. และ สปจ. ให้ทราบถึงผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในรอบหนึ่งภาคเรียน และในรอบหนึ่งปีการศึกษา เมื่อผลการวิจัยเป็นเช่นนั้น แสดงว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเสียใหม่ โดยจัดให้มีการประเมินและจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนทุกด้าน เพื่อรายงานให้ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ทราบถึงผลงาน ปัญหาและอุปสรรค และทำการปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531:ข) ได้เสนอกระบวนการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไว้เป็นขั้นตอน คือ ให้มีการรวบรวมข้อมูลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น ทะเบียน การให้บริการอื่น ซึ่งควรจะสรุปออกไว้เป็นรายเดือน และทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลว่ามีความถูกต้องหรือไม่ ให้มีการจัดวิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดแยกเป็นหมวดหมู่ เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้กับข้อมูลเดิมกับเป้าหมายหรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทำการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบ แปลผลข้อมูล ตลอดจนจัดสรุป อภิปราย จัดทำข้อเสนอแนะ ซึ่งในขั้นนี้จะทำการสรุปผลงาน กิจกรรมโดยส่วนรวมทั้งหมดทุก ๆ ด้านในช่วงเวลาที่รายงาน อภิปรายโดยส่วนรวมทุก ๆ ด้าน มีสาเหตุ ปัญหาอุปสรรคหรือปัจจัยสนับสนุนที่ก่อให้เกิดผล และจัดทำข้อเสนอแนะที่ควรจะเป็นไปได้ ขึ้นการบันทึก/จัดทำเอกสาร ในขั้นนี้จะมีการบันทึกผลการสรุปเสนอให้ผู้มีอำนาจพิจารณา เก็บสำเนารายงานการนำเสนอข้อมูลจะเป็นในรูปแบบ แผนภูมิ ตาราง ฯลฯ ต้องให้สั้นกระชับรัด น่าสนใจ และเนื้อหาต่อเนื่อง และขั้นตอนสุดท้าย ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะต้องเสนอรายงานเผยแพร่โดยจัดส่งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ จัดทำป้ายนิเทศ แจกเอกสารแก่ผู้มาเยี่ยมหรือผู้สนใจ สำหรับการจัดทำรายงานนั้น ควรจัดทำเป็น 3 ชุด เก็บไว้ที่กลุ่ม และส่งไปที่ สปอ. 2 ชุด เพื่อจัดส่งไป สปจ. ต่อไป

7. การกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การจัดระบบการเก็บ

การใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน หนังสือและสิ่งพิมพ์ การให้ความรู้
แนะนำ ส่งเสริมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์
การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน การให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงาน
ของกลุ่มโรงเรียนในด้านการผลิตเอกสาร ให้บริการเครื่องมือและวัสดุทัศนูปกรณ์ การประเมิน
และรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน การอบรม ประชุม สัมมนาเพื่อ
พัฒนาการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินการศึกษา และการปฏิบัติงานวิชาการอื่น ๆ
ตามที่คณะกรรมการกลุ่มมอบหมาย

จากผลการวิจัยแสดงว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการกำกับ ติดตาม
และประเมินผล จึงทำให้การดำเนินงานนั้นมีความบกพร่องและไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะ
การติดตาม ควบคุมกำกับและประเมินผล เป็นกิจกรรมสำคัญของของการบริหารงานที่จะช่วยให้
การทำงานประสบผลสำเร็จช่วยให้งานบรรลุตามเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะการติดตามควบคุม
กำกับเป็นการกระตุ้นเร่งรัดให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนติดตามดูแลความ
เคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของงาน ทำให้ทราบปัญหาข้อขัดข้องและความต้องการของผู้ปฏิบัติ
งาน สามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือได้ทันทั่วถึง ผู้ปฏิบัติงานจะได้มีขวัญกำลังใจในการทำงาน
งานก็จะประสบความสำเร็จด้วยดี ถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์ ซึ่งจะมีการให้คำแนะนำชี้แจง
และแก้ไขเมื่องานนั้นผิดพลาดบกพร่อง เป็นการช่วยให้งานนั้นเสร็จทันตามกำหนด ได้ผลงานที่มี
คุณภาพ และการประเมินผลยังเป็นการตรวจสอบคุณค่าของงาน แสดงถึงความสำเร็จของงาน
เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่วางไว้ซึ่งแสดงถึงผลสัมฤทธิ์
ของงานตามเป้าหมาย และผลการวิจัยยังพบว่าสอดคล้องกับคำกล่าวของ อุกฤษ บุษปะเสวีรัฐ
(2532) ที่ว่า การวางแผน ติดตาม ควบคุม กำกับและประเมิน (Monitoring/Control
and Evaluation Planning) นั้น จุดอ่อนที่สำคัญมากในระบบการบริหารงานโดยเฉพาะที่เห็น
ชัดมากดูเหมือนจะเป็นส่วนราชการ คือ มีหน่วยงานรองรับ มีแผนปฏิบัติการแน่นอน มีเงิน
งบประมาณสนับสนุนตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ แล้ว ผู้บริหารระดับต่าง ๆ มักจะปล่อยให้
ผู้ปฏิบัติจัดทำดำเนินการไปได้เลย มักจะขาดแผนงานในการติดตามตรวจสอบ ควบคุม กำกับ
และประเมินผลที่แน่นอน ทั้งนี้อาจจะเป็นผลเนื่องมาจากระบบงาน ทั้งระบบใหญ่ไม่เคยให้
ความสนใจมาก่อน อาจเป็นเพราะไม่มีผู้ใดใส่ใจในความบกพร่องทางการบริหาร

ฉะนั้นศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องมีการกำกับติดตามและประเมินผล ดังที่ อุกุมพร จามรمان (2530) กล่าวว่า การประเมินผลทางการศึกษา มิใช่การประเมินการเรียนการสอน หากแต่เป็นการประเมินเพื่อตอบสนองต่อการลงทุนว่า ได้ลงทุนไปคุ้มค่าหรือไม่ ผลการประเมินทางการศึกษาแม้จะไม่ออกเป็นตัวเลขชัดเจน เหมือนกับการลงทุนทางธุรกิจ แต่ก็สามารถทำได้ถ้าพยายามที่จะหาตัวบ่งชี้ให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานระดับนโยบาย และหน่วยงานระดับปฏิบัติการดังนี้

1. หน่วยงานระดับนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรดำเนินการดังนี้

1.1 เนื่องจากระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของประธานกลุ่ม หัวหน้าศูนย์ ครูวิชาการประจำศูนย์ ที่กำหนดไว้ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน จึงน่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติม และมีการทบทวน ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

1.2 ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรในการปฏิบัติงาน เพราะมีการปฏิบัติงานในหลายหน้าที่ จึงเกิดความบกพร่องและเป็นผลเสียแก่งานที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งไม่บังเกิดผลดีทั้งงานการเรียนการสอนประจำและงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการในระดับอำเภอให้เป็นแหล่งบริการสื่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง เป็นแหล่งบริการที่เฟื่องฟูในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านบุคลากร เครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน หนังสือและสิ่งพิมพ์ ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่คณะครู ถ้าเขตบริการกว้างเกินไปก็ให้แบ่งเป็นเขตบริการย่อยตามความเหมาะสม

1.3 จัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบประจำศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนโดยเฉพาะ และพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนอย่างแท้จริงมารับผิดชอบ ตลอดจนไม่ให้บุคลากรนั้นเสียสิทธิประโยชน์ของตนเอง และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อใช้ในการผลิตสื่อต้นแบบ ช่อมแซมบำรุงรักษาสื่อ บริการสื่อ จัดอบรม ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งจัดสรรครุภัณฑ์ในการจัดเก็บสื่อให้ได้อย่างเพียงพอ

2. หน่วยงานระดับปฏิบัติการ

2.1 ระดับจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาทควรดำเนินการดังนี้

2.1.1 พิจารณาจัดสรรบุคลากรให้กับโรงเรียนที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเพิ่มเติมเพื่อให้ทำหน้าที่ครูวิชาการประจำศูนย์ได้อย่างเหมาะสม

2.1.2 จัดนิทรรศการแสดงผลงาน หรือโครงการที่ดำเนินการได้ผลดีของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ เมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

2.1.3 ประสานงานกับวิทยาลัยครูที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือช่วยเหลือในการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะทำงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการผลิตสื่อ การใช้เทคนิคต่าง ๆ การประเมินสื่อ ตลอดจนการบริการสื่อต้นแบบแก่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

2.1.4 ศูนย์วิชาการจังหวัดควรจัดทำสื่อต้นแบบเผยแพร่ไปยังศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ

2.1.5 ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบควรทำการนิเทศติดตามผล การผลิต การเก็บ การใช้ การบำรุงรักษา และการบริการสื่อการเรียนการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและของคณะครูอย่างสม่ำเสมอและโดยทั่วถึง

2.2 ระดับอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรดำเนินการดังนี้

2.2.1 เป็นศูนย์กลางประสานงานในระหว่างศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนกับศูนย์วิชาการจังหวัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลา

2.2.2 เผยแพร่ผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้ทุกโรงเรียนภายในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทราบ

2.2.3 ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบนิเทศติดตามผลเกี่ยวกับการผลิต การเก็บ การใช้ การบำรุงรักษาและการบริการสื่อการเรียนการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและของคณะครูเป็นประจำสม่ำเสมอและโดยทั่วถึง

2.3 ระดับกลุ่มโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนควรดำเนินการดังนี้

2.3.1 ควรมีการจัดศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้มีบรรยากาศและ
อำนาจประโยชน์ต่อการเป็นแหล่งบริการสื่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

2.3.2 ควรมีการผลิตสื่อต้นแบบที่มีลักษณะแปลกใหม่

2.3.3 ควรสร้างแรงจูงใจให้มีการร่วมมือกันทำงาน และมีการพิจารณา
บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษสำหรับผู้บริหารและครูวิชาการประจำศูนย์ที่ปฏิบัติงานดีเด่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม
โรงเรียนประถมศึกษาตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่ม
โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529 กับระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในระดับ
ประเทศ

3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจของบุคลากรที่ปฏิบัติงานศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย